Brita Sjöqvist

KUNGAR OCH ADELSMÄN

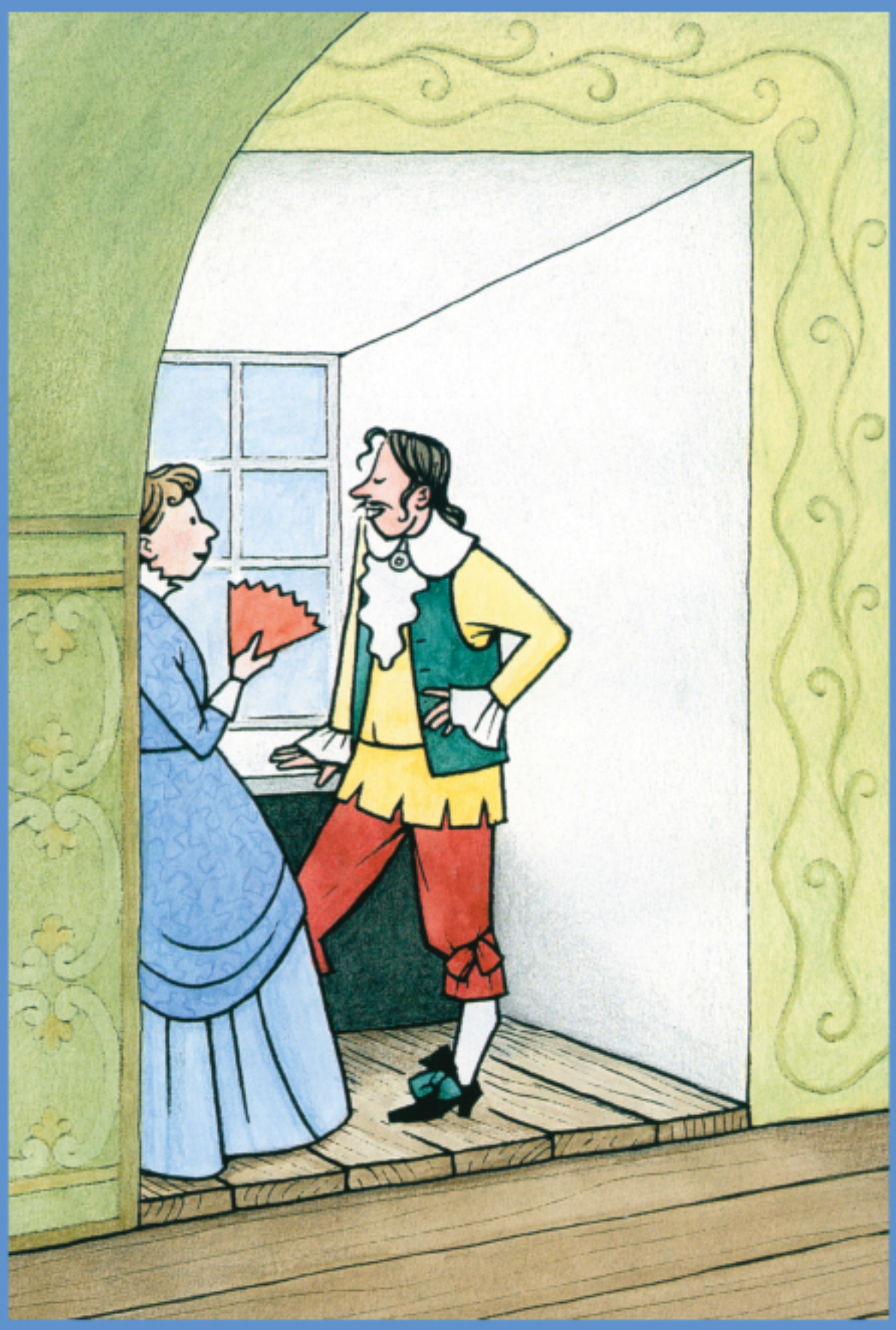

Sverige på 1500-talet

I början av 1500-talet hette
Sveriges kung Gustav Vasa.
Då han blev kung hade det
varit krig och oroligheter
i landet.
Sverige var fattigt.
Mycket hade blivit förstört.

Sverige var större än det är nu.
Hela Finland hörde till Sverige.

Det bodde inte så många
människor här.
I hela riket fanns bara
omkring en miljon invånare.

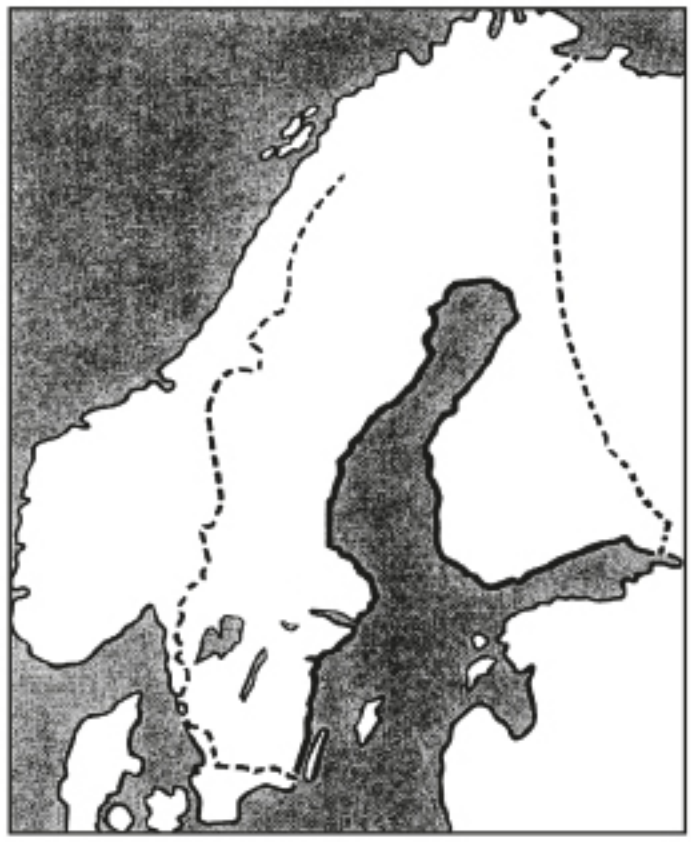

Gustav Vasa blev vald till kung.
Under hans tid blev Sverige ett arvsrike.
Det betyder att kungens äldste son skulle bli kung.
Tre av Gustavs söner blev kungar.

Det här behövde Gustav Vasa pengar till

Försvaret
Landet behövde soldater, borgar och fartyg.
Gustav Vasa ville ha fred.
Men andra länder kunde anfalla.

Hovet
Gustav Vasa ville leva som andra kungar på den tiden.
Vackra slott och fina kläder kostade mycket pengar.

Skulder och löner
Under krigen hade Sverige lånat pengar.
De måste betalas tillbaka.
Fogdar, hantverkare och andra skulle ha löner.
Lönerna betalades ofta med varor.
Det var mat, tyger och annat man behövde.

Uppror

Folket tyckte ibland att Gustav Vasa bestämde för mycket. Då gjorde de uppror. De två mest kända upproren var Klockupproret och Dackefejden.

Gustav Vasa behövde pengar. Han sa, att alla kyrkor skulle lämna en kyrkklocka. Bönderna i Dalarna ville inte det. De slog ner fogdarna som skulle hämta klockorna. Gustav Vasa besegrade dalkarlarna.

I Småland hade de gott om oxar. De brukade sälja sådana till Danmark. Gustav Vasa förbjöd det. Då gjorde smålänningarna uppror. Deras ledare hette Nils Dacke. Gustav Vasa besegrade bönderna i Småland också.

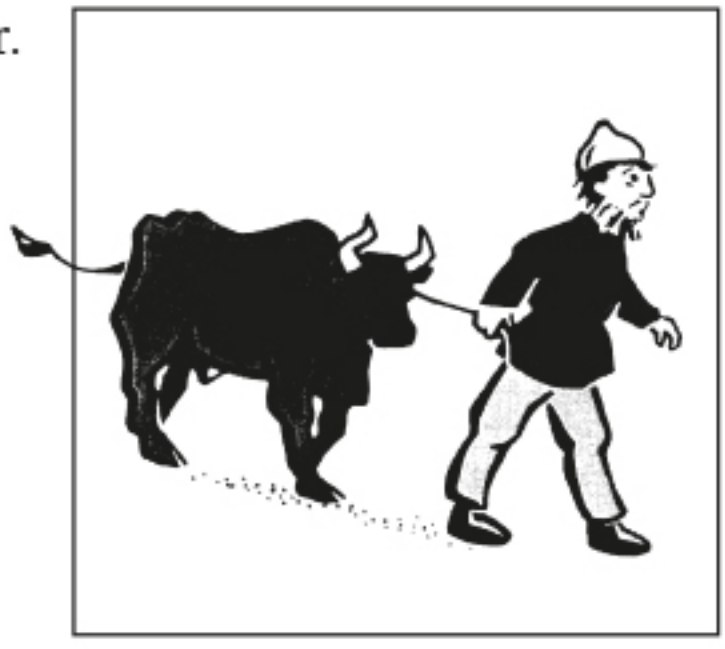

Kläder

Vem har vad?

1 2 3 4 5

Mössa med band under hakan, krage,
lång klänning. _____

Lång klänning, pipkrage,
hätta med pärlor. _____

Lång mantel, pösiga vida byxor,
skor med rosetter. _____

Knälång jacka, vida ärmar, barett
(platt, vid mössa), breda skor. _____

Hatt med brätten, spetskrage,
stövlar. _____